

Uredništvo: Ljubljana, Kopitarjeva 4, Telefon 23-61-23-64.
Mesečna naročnina 87 lit. — Cok. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.894 za inzerate. Izključno zastopstvo za oglaševanje v Italiji in inozemstvu: UPI S. A. Milano.
Reklame se vračajo.

SLOVENE

DECEMBER-1944

21

CETRTEK

Angriffsspitzen weiter vorgetrieben

Die deutsche Offensive im Westen — Bisher über 10.000 Gefangene
Heftige Kämpfe im Ober-Elsass — Oertlich begrenzte Kämpfe in
Ungarn — Sowjetische Vorstösse zerschlagen

DNB Führerhauptquartier, 20. Dezember. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der gesamten Angriffsfront im Westen haben unsere Armeen gestern aus der Tiefe aufgeschlossen einen grossen Teil der noch hinter der Front verbliebenen Stützpunkte des Feindes ausgeräumt und die Angriffsspitzen weiter vorgetrieben. Dabei kam es an vielen Stellen zu Kämpfen mit vereinigten Gruppen feindlicher Eingreifreserven, die eiligst herangezogen und sofort in den Kampf geworfen waren. Nach den bisher vorliegenden Meldungen wurden über 10.000 Gefangene eingebracht, 200 Panzer vernichtet oder erbeutet und 124 Flugzeuge abgeschossen.

Im Kampfgebiet von Aachen und an der Saar hat der Druck der Nordamerikaner nachgelassen. Im Raum von Bitsch, nordwestlich Weissenburg und am Westwall östlich davon setzt der Feind seine verlustreichen Angriffe gegen unsere Befestigungen fort. Im Oberelsass stehen unsere Truppen in heftigen Kämpfen. An der gesamten Front in Elsass-Lothringen wurden gestern 37 feindliche Panzer vernichtet.

Durch Seekampfmittel der Kriegsmarine wurde vor der Insel Walcheren ein feindlicher Zerstörer versenkt.

Napadalne osti potisnjene naprej

Nemška ofenziva na zahodu — Doslej nad 10.000 ujetnikov — Siloviti boji v zgornji Alzaciji — Krajevno omejeni boji na Madžarskem
Sovjetski sunki razbiti

Führerjev glavni stan, 20. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na vsem napadalnem bojišču na zahodu so naše armade ki so včeraj prodre iz globine, očistile velik del za bojiščem že preostalih sovražnikov oporišč ter premaknile svoje napadalne osti dalje naprej. Pri tem je prišlo na mnogih krajih do bojev s posameznimi skupinami sovražnih rezerv, ki so jih na naglo zbrali ter takoj vrgli v boj. Po dosedanjih poročilih smo zajeli preko 10.000 ujetnikov, uničili ali zaplenili 200 oklepnikov ter sestrelili 124 letal.

Na bojnem področju Aacheana ter ob Saari popustil pritisk Severnoamerikancev. Na področju Bitscha, severozahodno od Weissenburga ter ob zahodnem braniku vzhodno od tod nadaljuje sovražnik z izgub polnimi napadi na naše utrdbe. V zgornji Alzaciji in Loreni smo uničili včeraj 37 sovražnih oklepnikov.

Pomorska bojna sredstva bojne mornarice so potopila pred otokom Walcheren nek sovražni rušilec.

London, Liège in Anvers smo obstrlevali z močnim ognjem našega daljnostrelnega orožja.

Protinapadi in obrambni boji na Madžarskem

Berlin, 20. 12. Na Balkanu je bilo bojno delovanje kot že pretekle dni krajevno omejeno. Na področju izvirna zapadne Morave dovaja sovražnik nove oddelke, ne da bi doslej prešel v napad. Nekaj manjših spopadov je bilo samo v vzhodnem delu odseka pri Mostarju, vzhodno od Driene ter na dalmatinskem obalnem področju.

Tudi na Madžarskem se je položaj kljub močnim boljševiškim napadom in uspešnim nemškim protisunkom v glavnem le nebitveno spremenil. Južno in severovzhodno od Blatnega jezera so izvedli Sovjeti številne krajevne sunke. Pri teh bojih so uničile nemške čete 6 oklepnikov in zaplenile več topov. Zapadno od Donave so vrgli madžarski huzarji s sodelovanjem nemških napadalnih topov vdrele sovražne sile nazaj ter zopet vzpostavile staro glavno bojno črto. Tudi pred Budimpešto ni bilo posebnih bojov. Glavni boji na Madžarskem so se bili na obeh dveh sovražniških vzhodnih področjih severno od kolena Donave in severno od Miškole. Tu skušajo izvesti Sovjetski premik v obliki klesč, da bi potisnili nemško bojišče iz pogorij Matra in Buekk v dolino južno od slovaške meje ter da bi istočasno prebili nemške zaporne postojanke severno od kolena Donave. Sovražna divizija, ki je napadla severno od Vacza, je bila krvavo odbita ob nemških zapornih postojankah. Dalje severno od tod pa so napadli nemški oklepniki južni bok sovražnih sil, ki so prodre do Ipolsyaga, ki pa so jih tamkaj Nemci zajezili. Kljub težavnemu ozemlju so Nemci korak za korakom napredovali. Ko so zlomili žilav odpor, so dossegli železniško progo, ki pelje do Ipolsyaga proti jugozapadu, ter so zasedbo nekega kolodvorja prekinili progo. Sovražnikov poskusi, da bi z napadi severno Eipela zopet izravnali to izgubo ozemlja, so se izjalovili. Pri Scezcenyju so se zadrževali Sovjeti pod vtisom svojih težkih izgub prejšnjih dni mirno. S pehoto in konjenico so napadli v jugozapadnem delu pogorja Matra, da bi razširili svoje vdorno področje. Vsed nemški protisunkov pa so zasedli le malo

Nemška ofenziva poteka po načrtu

Berlin, 19. dec. V ponedeljek zvečer, 60 ur po pričetku nemške ofenzive na zahodu, so izjavili v glavnem stanu vrhovnega poveljnika na zahodu: »Nemški napad med Visokim Vennom in severnim delom Luksemburga poteka po načrtu. Dočim je moral torej sovražnik kljub deloma žilavemu odporu prepustiti Nemcem na bojišču v Eiflu nadaljnje ozemlje, prevladujejo na ostalem zahodnem bojišču obrambni boji. Po daljšem odmoru so boji severovzhodno od Geilenkirchena znova oživil. Amerikanci so tu napadli s slabšimi silami med Würmom in Linnichom, koder so napredovali le za nekaj metrov. Tudi v predmostjih ob Rürri zahodno in jugozahodno od Jülichja so obnovili svoje krajevno omejene napade. Napravili so vdore, ki so jih nemške čete zasedbo rečnega brega izravnale. Ob cesti Monschau-Vossenack so obstali boji na dosedanjem mestu. Med Saarlouissom in zgornjim Renom nasprotnik kljub silovitim napadom ni dosegel bistvenih uspehov. Ob Bilei so napadli Amerikanci, hoteč prodreti proti Zweibrücknu, večkrat v jakosti bataljona. Napravili so le krajevni vdor, sicer pa so jih Nemci odbili. Tu so prednji oddelki nasprotnih napadalnih čet še vedno nad 10 kilometrov pred zahodnim branikom. Pri Bitschu

»Nemčija udarja nazaj«

Berlin, 19. 12. Eisenhower je prepovedal vsakršno objavo poročil z odseka prve ameriške armade. Reuterjev dopisnik William Steen je po poročilih, ki so prispela še pred prepovedjo objave, sporočil, da se nemški premiki nadaljujejo.

V angleškem komentarju je opozoril komentator Larry Lesieur, da so presenetljivo siloviti nemški protinapadi spravi angloameriško bojišče »v gibanje«. Angležem priporoča, naj se ne jeze, ker se vojna letos ne bo končala, temveč naj iz nemške ofenzive spoznajo, da je Nemčija še nadalje močna in nevarna.

Londonski »Daily Mail« izvaja iz dejstva, da je bila Nemčija sposobna pričeti tako krepko ofenzivo, nauk, da so se porušili vsi dvomi v nemško sposobnost vztrajanja do konca. »Daily Express« opozarja britanski narod, naj se resno bavi s tem novim dokazom nemške sile.

»New York Times« podprtuje v članku z naslovom »Nemčija udarja nazaj«, da je zlasti zanimivo to, da je bila Nemčija kljub hudim udarcem letošnjega leta in kljub neprestanim angloameriškim napadom na zapadnem bojišču sposobna zbrati čete, oklepnike in letala za nov protinapad. Ameriški list priznava, da je

Nadaljnji boji v Atenah

Stockholm. Kot poroča Reuter iz Aten, so se po razmeroma mirni noči nadaljevali v terek jutraj boji v bližini trga Ammonija, na severu mestnega dela, ki ga drže Britanci. Ostale krajevne akcije so prav tako v teku. Poročila generala Scobieja govori o nadaljnjem napredovanju pri čiščenju ozemlja ob obeh straneh ceste Faleon-Atene. Položaj v Pireju je miren.

Britanska posadka Averovih zaporov, ki so jih včeraj napadli in ki gore, se je skupaj z nekaterimi političnimi jetniki »uspešno umaknila«. Britanske sile, ki so včeraj zavzele stadionski grič, so se v pretekli noči zopet umaknile, ker so bile njihove postojanke pod težkim ELAS-ovim ognjem. Na področju pirejske luke so očistile indijske čete polotok Kalipolis.

Po zadnjih poročilih so vdrele ELAS-ove sile skozi žične ovire glavnega stana britanskega letalstva pri Kifisiji, nekaj km severovzhodno od Aten. Na pomoč mu je odšla kolona oklepnikov in oklepnih bojnih voz. Branilci štejejo 600 mož, med njimi mnogo starih častnikov letalstva in neborčnega se osebja, poleg tega pa so na letališču tudi oddelki nekega protiletalskega topniškega polka in druge edince vojske.

Stockholm, 19. dec. Kakor javlja agencija Reuter iz Aten, je v ponedeljek zvečer gorela jetnišnica Avareff v nekem severovzhodnem atenskem predmestju, potem ko so se ves dan bili boji za to zgradbo. V tem zaporu je bilo približno 700 političnih jetnikov, med njimi bivši ministrski predsednik Rallis ter general Pangalos, o katerem ni znano ničesar podrobnejšega.

Stockholm, 19. dec. Reuter javlja v terek opoldne iz Aten, da so prodrele ELAS-ove čete skozi žične ovire, ki obdajajo britanski glavni stan v Atenah.

Tik prej je poročal Reuter, da so odvrgli angleški bombniki material in živila nad obkoljenim glavnim stanom britanskega letalstva v Atenah.

Amsterdam, 19. 12. Po poročilih iz Aten prihajajo Bolgari čez severnogrške meje s trditvijo, da jih je pozvalo gibanje ELAS, da »osvobodijo Makedonijo«. V Solunu je bila včeraj izvedena stavka.

Stockholm, 19. 12. »Daily Herald« v svoji ponedeljkovi izjavi odločno odklanja grškega kralja ter izjavlja kakor piše »Göteborgski« trgovski in pomorski list,

ške ofenzive, vendar lahko podčrtamo, da odgovarja dosedanjemu poteku premikov nemškim pričakovanjem in da je ponekod nagli zlom vsake organizirane obrambe nemškim napadalnim oddelkom in njihovu vodstvu bistveno olajšal njihovo nalogo. Krvave izgube desnega krila prve ameriške armade so bile namreč v prvih 48 urah pod vplivom ognja preciznega nemškega orožja izredno visoke, dočim so tretjega dne skokoma narasle številke ujetnikov, ko so posebni nemški oddelki napadli v čisto nepreglednem gozdnatem in gorskem ozemlju.

Anglija se umika z Balkana

Poleg Grčije, kjer se odigrava zakulisna borba za premoč med Anglijo in Sovjetsko zvezo na skrajnem južnem koncu Balkanskega polotoka, je opažati sicer nekoliko bolj zakrito, pa vendar nič manj važno prerivanje med omenjenima silama na tistem delu Balkana, ki si ga lasti tolovajski komunistični poglavar Broz-Tito. Moskva tudi tukaj ne nastopa neposredno sama, marveč s pomočjo svojega stoočnega pomočnika Tita, ki zastopa njeno stališče in njene koristi v trenju z angloamerikanci. Že več tednov je opažati, kako Tito zdaj pa zdaj zagode Angležem kako zelo neprijetno pesem. To mora pasti v oči vsakemu šolarčku, ki pozna šele najosnovnejše stvari iz mednarodnega političnega življenja, kajti na zunaj vlada vendar veliko prijateljstvo in vojaško ter politično sodelovanje, torej pravo zavezništvo med tolovajskim poglavarjem, Moskvo in Londonom. Oglejmo si nekaj primerov. Pred kakimi petimi tedni je Tito v svojem dnevnem povelju z ostrimi besedami zavrnil angleška poročila o veliki pomoči, ki da so jo dajali zavezniški tolpam. Takole pravi: »Ni res, da bi nam zavezniški letali dovažali velike količine vojaštva in gradiva. Zavezniški so nas sicer podpirali z orožjem in drugim gradivom, pa nikakor ne v zadostni meri.« Dnevno povelje pravi nadalje, da taka poročila zelo neugodno vplivajo, ker so bile zlasti pošiljke zavezniškega orožja zelo majhne. — To dnevno povelje je objavil tudi Tito. Nekaj tedno pozneje je konec novembra ostro zavrnil angleška poročila, češ da so zahodni predeli bivše Jugoslavije priznani kot angleška interesna sfera. »Jugoslovansko osvobodilno gibanje« — tako pravi omenjeno poročilo — »ster Anglija in Združene države niso sklenile nikake pogodbe o vojaški pomoči; taka pogodba obstoja samo med »osvobodilnim gibanjem« in Sovjetsko zvezo.

Nekaj dni nato je Tito zopet napadel angleška poročila, ki so poročala, da so se zavezniške sile izkrcale v Dalmaciji. Broz-Tito je sporočil, da ni govora o kakem izkrcanju; v Dubrovniku da so pristale samo tri baterije, da bi podprle Titove sile. Za nadaljnje izkrcanje zavezniški niso dobili nikakega »dovoljenja« in se tudi niso izkrcali.

V verigo velikih »prijaznosti« med angloamerikanci in Sovjeti ter malim Brozom moramo pristevati gotovo tudi zadnja poročila ameriške agencije »United Press«, ki pravi med drugim, da so Titove oblasti in Beogradu odstranile vse kraljeve grbe in jih nadomestile s sovjetskimi zvezdami. Povsod vise velike Stalinove in Titove slike, nikjer pa ne moreš najti Churchillove ali Rooseveltove slike. Končno je po poročilih iste agencije tudi zelo značilno, da se Tito pri svojih čistkah nikakor ni ustavil pred tistimi Srbi, ki so bili stoočtni anglofilci. Tako se nahajajo med neštetiimi žrtvami njegovega terorja tudi tako izraziti anglofilci kot je n. pr. bivši jugoslovanski minister Laza Marković ali pisatelj Svetoslav Stefanović.

Iz vseh poročil o čistkah in strahovitih pokoljih v Beogradu je jasno razvidno, da so Titovi komunisti postopali z anglofilskimi Srbi prav tako kruto in krvavo kot z onimi, ki so zagovarjali misel o sodelovanju z Nemčijo. To je gotovo zelo dober nauk za tiste maloštevilne naivce, ki si delajo utvare, da so »isti« in da se jim v primeru podobnega komunističnega terorja ne bi nič zgodilo, češ, »saj smo vendar prijatelji Angležev«. Beograd do celi!

Če upoštevamo, da Tito ne vodi nikake lastne samostojne politike, marveč je le moskovski izvršilni organ na zahodnem Balkanu, meče Titovo obnašanje kaj čudno in zanimivo luč na razmerje med Londonom in Moskvo. Moskovski balkanski nameni so popolnoma jasni. Celotno tisto Grčijo, ki so jo Sovjeti uradno priznali kot angleško interesno sfero, skušajo Sovjeti s pomočjo grških komunistov Angleže krvavo izpodrinuti. Še bolj velja to za one predele, za katere ne obstoja nikakršna uradna pogodba. Moskva skuša na vse kriplje vreči Anglijo z Balkana. Anglijo smatra skupno s svojimi balkanskimi boljševiški privrženci za nezaželenega gosta, ki ga bo vsak čas vrgla skozi vrata. Pa četudi bi se Angleži končno vendarle uveljavili v Grčiji, jim to nič ne zaleže, ker bi imeli v širokem jadranskem zaledju sovjetsko Brozovo državo, ki bi tvorila zaporni klin med Grčijo in ostalo evropsko celino in bi tudi sicer ogrožala angleško-sredozemski pot v Indijo.

Za balkanske narode, ki so žrtve za radi teh spletk, obstoja samo ena rešitev: skupno z Nemčijo se boriti za novo pravičnejšo Evropo, v kateri bo vsak narod dobil mesto, ki mu pripada.

Konec zapadnega bloka

Zeneva. V komentarju o francosko-sovjetski pogodbi je dejal Swing: Sama od sebe se nam vsiljuje misel, da je prekrizala ta pogodba načrte o zahodnoevropskem bloku, ki naj bi izravnal moč Sovjetske zveze v povojni Evropi. Francosko-sovjetska zvezna pogodba bo izzvala nedvomno veliko pozornost, ako že ne naraščajoč nemir.

Nova boljševiška taktika v Franciji

Madrid, 20. 12. Kot vse kaže, so si francoski komunisti že razdelili med seboj vloge, da bi uredili popolnoma boljševiško Francijo, piše dopisnik lista »Madrid« s francoske meje. Thorez in Duclos proglašata tako imenovani »narodni komunizem«, da bi ujele na limanice neumnosti, zmerne ter krščanske socialisti. Marty, Mercier in tovariši pa zastopajo mednarodni komunizem, da bi pritegnili k sebi republikance in socialdemokrate. Ni se treba čuditi, če bi se v kratkem govorilo o dozdnevem sporu med francoskimi komunisti.

»Šesti vojni božič v Angliji«

Bern. V nekem članku o »šestem vojnem Božiču v Angliji« piše londonski dopisnik lista »Basler Nachrichten«, da tega leta ne bo nobenega pravega božičnega razpoloženja. Povsod vlada moreče razpoloženje. Politična kriza močno teži vee. Konec vojne se vedno bolj oddaljuje. So celo ljudje, ki računajo s tem, da bo šele leto 1946. prineslo »konec grozot«. To zelo slabo vpliva na razpoloženje za praznike. Preostane samo še to, da se vdajajo ljudje brezizglednemu upanju, da se bo vse bolj končalo kot sedaj izgleda.

Gorenjsko domobranstvo je v razmahu

Posamezne postojanke so zelo marljive

Ve posadke gorenjskih domobrancev so zelo delavne. Kratek pregled dela nekaterih postojank je zanimiv že zato, ker dokazuje, da so komunisti izrinjeni iz središča te dežele na obrobne kraje, od koder prihajajo v večjih ali manjših tolpah ropat po vaseh.

Domžalska skupina je v prvi tretjini decembra poslala oddelek svojega moštva skupaj z nemškimi vojniki in gorenjski domobranci v večje akcije proti komun. v Trojane. Domžalčani so v teh borbah zaplenili celoten arhiv »Komande mesta Domžale«, ki bo gotovo razgalil precej zločinov in sodelovanja s komunisti. Ujeli so tudi enega tolovaja. Povedal je, da je moral XIV. brigade zelo slaba, saj tudi ni čudno: tovariši oficirji jedo golaž in pečenko, raja pa slabo godijo. Prvi so oblečeni in obuti zelo dobro, drugi so bosi in razcepani. — V okolici doma pa so patrulje domobrancev razpodelile komuniste v vaseh: Dvor, Vrhopolje (kjer so komunistom zaplenili 6 koles) ter v Impolju. — V postojanko sta se v enem dnevu zatekli dve ženi, ki so jima komunisti izropali vse premoženje. Drugo so surovo pretepali in ji grozili s smrtjo.

V Mavčevah so komunisti oplenili hišo Kalana Janeza. Pobrli so mast, meso in žganje. Grozili so s požigom, z ženskami so zelo surovo ravnali in jih tepli. Tudi v Koroju so komunisti ropali. Trije bataljoni so prišli ter so odpravili posostnik Rozmanu ženo, konja, kravo ter vso posteljino.

V istem času je pri Zablanci Vojkova brigada poskusila ropati. Domobranci so jo z nekaj linami prepadli. Pri tem je bil ranjen v koleno komunistični komandant Blaž Veliki. Tolovaji so ga vzeli s seboj.

Udarne četa se dobro drži

Gorenjski domobranci imajo tudi svojo udarno četo. Ze dva meseca je od nje ustanovitve. Sprva je delala pohode nato pa je botrovala novima postojankama v Koroju in na Brezjah. Ta četa stoji ob strani novoustanovljenim posadkam, ki jih hočejo komunisti ravno prve dni uničiti. Vendar se kljub večkratnim ponovljenim poskusom komunistom to še nikdar ni posrečilo, dasi je postojank po številu sedaj že precej nad dvajset. V spopadu z udarno četo je padel neki Kočman Martin — »ljubec doma z Dolenskega. Bil je že star partije.

Komunisti med gorenjskim ljudstvom nikdar niso bili zakoreninjeni, čeprav je bilo precej moč in fantov med »gmaljari«. Toda velik del teh se je vrnil, brž ko se je ustanovilo domobranstvo. Vsi ti so prepričani borci proti komunizmu, ker so vso goljufijo in načrte spoznali do dna. Komunisti so uvideli, da se je položaj obrnil prej, preden je dozorela njihova setev. Hoteli so rešiti vsaj nekaj, zato so prestavili vse Gorenjce na Primorsko in v dolenske odrede, da ne bi mogli pobegniti, a istofasno so jih odtegnili domačemu vplivu, ki komunistom ni ugoden. Kljub temu pa prihajajo od goščarjev fantje, ki so bili nad eno leto med njimi. Mnogo vedo povedati o komunističnem »bratstvu« z izdajalskimi svojci. Domobranci, ki je bil poldrugo leto med gorenjskimi »gmaljari« in je prebrodel vse kraje,

je verjel v narodni cilj, dokler ni postal »posvečen« v oficirskem tečaju v Cerknem. Še letos junija, tako je povedal ta fant, ki sedaj zelo jasno gleda na vprašanje komunističnega zločina, »so italijanski komunisti in tudi drugi slovenskemu narodu sovražni ljudje na Goriškem pomagali pripravljati komunistom »sabotažo na most. Tito je obljubil tistim, ki bi to storili, povišanje v kapetane, obenem bi bili vojašine prosti. Za nekaj cigaret se je dalo kupiti zvestobo teh ljudi. Toda to zvezo kler nisem videl zločinov, sem še živel in pripravo za sabotažo so odkrili. Do v veri, da gre za narodno borbo, v kateri so žrtve seveda potrebne. Rad sem prenašal mraz, lakoto in uši, toda ob spoznavanju nisem več čakal niti trenutka. Pograbil sem strojnico ter se z njo vred javil domobrancem.«

Komunistom je odklenalo

Razvoj protikomunistične borbe na Gorenjskem zelo dobro karakterizirata dve poročili, ki sta bili zaplenjeni med drugim komunističnim arhivom.

6. okt. 1944.

Okrajni komitet KPSS Smednik na terenu 6. oktobra 1944 takole toži o položaju:

»Od vasi Trboje pa do vasi Skarufna je politična situacija zelo slaba, to pa radi tega, ker Be-Ga stalno kontrolira iz postojanke v Smedniku. V teh vaseh postavljajo stalne zasede podnevi in ponoči, tako da je politično delo naših aktivistov onemogočeno. Iz teh vasi se vedno prijavljajo k Be-Ga in s tem postojanka bolj in bolj narašča. Nad našimi aktivisti vršijo strogo kontrolo ter jih zasledujejo na vsakem koraku...

Še bolj pa pokaže slabo stanje komunistične organizacije drugo poročilo, katero je poslal obveščevalni center Kravce s položaja 9. okt. 1944:

»Obveščevalni center Kravce, na položaju 9. okt. 1944.: Razpokožen Be-Ga na našem sektorju je ostalo kljub manjšim izgubam neomajno dobro. Morebitnega razkroja ali dezertiranja nismo v nobenem slučaju opazili, pač pa so borbenost podvojili proti nam. Našim penudbam in povabilom za vstop v partizane legalnim putem se odklonili. Pri belogardističnih družinah ni opaziti nikakih sprememb in se preko njih za razkroj med Be-Ga ni dalo nič ukreniti. Ostali so pri starem in verujejo v svojo zmago. Ljudje se v splošnem zelo pritožujejo, ker se je mobiliziralo po kmečkih domovih preveč dotolno, dočim so delomrže, švinglerje ter nekaj delavcev okupatorjevih tovarn pustili doma. Pravijo, da sedaj trpijo na slabem gospodarstvu in zmanjšanjem kmečke produkcije. — Smrt fašizmu. — Svoboda narodu.«

Tako so jadikovali komunisti že oktobra. Od tega časa se je ustanovilo že precej novih domobrantskih postojank in gotovo še ni izgovorjena zadnja beseda.

Postanite naročnik novega, verskega lista

RAST

Pripravite pot Gospodu

Adventni čas je čas pričakovanja. Spominja nas dobe, ko je človeštvo čakalo odrešenja in kneza miru. Močno in neutešeno je tudi naše pričakovanje v teh dneh, pričakovanje po božjem miru, po besedi o božjem kraljestvu: »Približalo se je božje kraljestvo.«

Ne bojmo se. Bog bo prišel in z njim mir in sreča. Kot je prišel pred tisoč devetsto leti in utešil želje človeštva, tako bo prišel tudi v tem svetem adventnem času v duše, ki so pripravljene na njegov sprejem. Kaj moramo storiti? Cerkev je postavila v adventni čas postavlo Jazneza Krstnika, ki je nekaj pripravil Gospodovo pot, in ta nam kliče: »Delajte pokoro.« Ni druge priprave na Gospodov prihod, kot je pokora.

Posveten človek hoče uživati, išče zabave, ugodja in kratkočasje, vse življenje mu je zajeto v načela življenjskega materializma. Beseda velikega spokornika pa kliče k odpovedi, premagovanju, postu — kliče k življenju odpovedi, k življenju polnemu krščanskega idealizma. Dvojni svet in velik je prepad med njima. Sicer je človek, ki se preda uživanju, velik in junaški, če se oklene pokore. Ne smemo godrnjati v odgovor, saj imamo dovolj pokore: voj-

ska, pomanjkanje, trpljenje. Res je, bridkosti je mnogo, a ne spreminjajmo ga v pokoro. Vsekda rso učili duhovni učitelji, da je Bogu najljubša tista pokora, ki nam jo naloži božja previdnost. Pokora dobi svoj pravi krščanski smisel samo takrat, če sprejmemo trpljenje iz ljubezni do Boga, zaradi Boga. Prazno je naše trpljenje, če ga naša volja ne sprejme iz nadnaravnih nagibov.

Trpljenje utrjuje voljo tudi brezvercu, toda zaslužno ni. Samo besedičenje je, če govorimo o prečiščenju človeštva, o žrtvah in odpovedih, če pri tem mislimo na naravno očiščevanje in utrjevanje v trpljenju. Tudi športnik trpi, pa ne bomo rekli, da dela pokoro. Bog sam nam mora biti nagib, da potrpežljivo nosimo trpljenje. To je pokora in ta edina pripravlja Odršeniku pot v naša srca.

Velik je greh materializma, ker hoče v človeštvo vdušiti smisel za odpoved in pokoro. Hoče zapreti pot božjemu kraljestvu. Ve, da Kristus ne more priti v duše, če te hlepe po uživanju.

Na letošnji prihod Gospodov se bomo vsi pripravili s prostovoljnim postom na kvatni petek — dne 22. decembra.

Kmalu nas bodo čisto osvobodili

Rošte, 18. decembra.

V žirovskem kotu se že več časa potikajo tri komunistične brigade: »Gradnikova«, »Vojkova« in »Prešernova«. Kmetje imajo pred temi tolovaji velik strah, kajti te tolpe so že oropale toliko kmetij, da bomo kmalu lahko rekli, da so nas vsega osvobodile. Vendar pa si te tolpe upajo opravljati svojo zločinski posel le ponoči, podnevi imajo velik strah pred domobranci.

Zadnje veliko ropanje so komunistični tolovaji zagrešili v prvih dneh decembra. Ropali so v Plevšah, Sopotu in Hlevnem vrhu, pri Sv. Treh kraljih in dvakrat celo v bližini rovtarske domobrantske posadke. Ko so drugič prišli v bližino Rošte, so se oglašili pri posestniku Merlaku. Družina je v začetku verjela komunističnim lažem in varljivim besedam, en sin je celo odšel med tolovaje. Kmalu pa so tudi ti kakor toliko nevednih Slovencev epreglevali, sin pa je zbežal iz komunističnih tolp. Sedaj se hočejo komunistični zločinci z vso krutostjo maščevati nad to družino. Kadar pridejo v bližino hiše, vedno ropajo pri njih. Zadnjikrat so porabili enega konja, en voz in dva prašiča. Poleg tega večjo množino na pol obdelanih usnjenih kož ter veliko raznega orodja za strojenje kože. Takšni so komunistični zločinci! Če kdo od zaplenjenih spozna, kako strašno zločinski je komunisti in se zato obrne proč od tolovajev, ga tolovaji hočejo na vsak način uničiti. To je priča, kako komunisti lažejo, kadar govorijo, da tudi oni priznavajo svobodo vesti.

Domobranci rovtarske posadke pa ne pustijo komunistom nemoteno ropati. Kadar koli so zvedeli, da komunisti zopet ropajo, so se takoj odpravili za njimi in jih večino pregnali, jim odvzeli večino naropane blaga in ga vrnili lastnikom. Ob zadnjih domobrantskih pohodih za roparskimi komunisti je bilo ubitih 27 tolovajev. To je edina pravična kazen za tiste, ki govorijo, da se bore za narod, pa neprenehoma ropajo in uničujejo.

Ob tem poročilu pa naj še omenimo, kako grozovito ropajo komunisti po dolenskih kmetijah. Velikokrat je bila naša dežela že opustošena, prihajali so v naše kraje tudi Turki, vendar take škode ni našemu kmetu nikdo storil, kakor jo sedaj delajo komunistične tolpe. V začetku decembra so komunistični zločinci ponoči naropali in pokradli več glav živine. V noči od 25. na 26. november sta komunistični brigadi »Čankarjeva« in »Štajerska« pokradli v mirninski dolini skoraj vse žito in živino.

Dve stvari silita komuniste, da so prišli to jesen tako brezobzirno in zločinsko ropati našega kmeta: bližnji konec komunističnih tolp; ljudje po vsej Evropi se spregledujejo, da so komunisti navadni zločinci. Tako komunisti izgubljajo zadnje svoje zaveznike. Drugi vzrok pa je: letošnja zima bo huda, v sili pa vrag celo muhe je, pravijo. Zato pa tudi komunisti ne morejo več gledati na svoj »ugled« med ljudstvom in krajejo, kakor ni pri nas še noben sovražnik kaj takega delal. Boj slovenskega naroda proti tem zločincem pa zato tudi ne bo prejel nehal, dokler ne bo zadnji komunistični sovrag zatrt!

»Naš boj je svet boj«

(V spomin Tonetu Dolinšku.)

V boju s komunisti je junaško padel domobranec Tone Dolinšek. Bil je eden izmed onih, ki jih z mirno vestjo lahko prištevamo med vzore slovenskih domobrancev. Značajan in zavezen kakor je bil, so je že v prvih početkih pridružil narodnemu protikomunističnemu gibanju. Življenje mu ni bilo prazničen. V trdem delu v Kočevju in na Hrvaškem je bil eden izmed tistih, ki niso preživljali otroška leta. Bil je kakor polrazvečen popek. Dobrih dvajset let je imel za seboj, pa je moral teči in pustiti zlate načrte in nade, ki jih je stavil v bodočnost.

Bil je voren in pobožen, zaveden slovenski fant. S solzami v očeh mi je pravil o njem sosed, kako doživeto in s pričanjem je se odkril, ko je šel mimo cerkve. Kako rad je imel mater, bi vedela povedati le ona sama. Dasi sam potreben, jo je še v domobrantski službi podpiral. Za domovino in vero umreti mu je bil ideal. Ko so ga evarili, naj nikar ne bo prepogumen, je odvrnil: »Moram tako. Kaj bi bilo, če bi vsak gledal le nase. Naš boj je svet boj.«

Prostovoljno se je priglasil za udarno skupino v prepricanju, da bo njegova žrtev res nekaj vredna le tedaj, če bo popolna. »Mama, če padem, me pokopajte v Smarju ali na Gradu,« je še nekaj dni pred smrtjo, kakor bi elutil, prosil domače. Nedolet nato, 14. novembra, je bilo, je res padel, zadet v srce, v tisto srce, ki ga je bila sama ljubezen in vedrost.

Sonce je sijalo, ko so grmele na krsto prve grude slovenske prsti, ki te je sprejela v svoje naročje. Nebo je sprejelo tvojo žrtev. Ti pa si odhajal tih in nem v življenje, ki bo lepše kot to, ki sa ga pustil.

Tone, počivaj v miru v zemlji slovenski, materi in sestri pa tolažbo in mir srca!

Družina o praznikih

Slovenska družina je praznike in nedelje že od nekdanj slovesno obhajala. Zlasti velika praznika sta našim prednikom bila Božič in Velika noč. Dasi se slovenski človek tudi ob nedeljah ni dotaknil nobenega hlapčevskega dela, se ob teh praznikih ni dotaknil nobene stvari, ki bi bila samo od daleč spominjala na kako delavniško delo. V tem je bila njegova velika skrb, da bi se ne skrunile nedelje in Gospodovi prazniki. Naši predniki so se bolj jasno kakor mi zavedali, da skrunjenje Gospodovih dni kliče preklestvo na delo človekovih rok. Ker pa je naš slovenski človek pri vsakem svojem delu želel in prosil blagoslova od Boga, je z otroško vero in zaupanjem storil vse, da bi tega blagoslova bil tudi vreden. Taka je bila vgojta tiste čase.

Sveti božični čas je slovenski človek še prav posebno natančno obhajal. Ko je v adventnih nočeh vsa dolina še bila zagrnjena v nočni mrak, ko je zemljo pokrival debel sneg, in je ivje na debelo pokrivalo dreve ter je pod nogami od mraza škripala vsaka stopinja, so se s hribov in iz dolin že vile k fari procesije luči, od katerih so ljudje hoteli k zornicam. Vsaj eden iz vsake hiše je moral vsak dan k zornicam. Vsi iz vsake hiše pa so v adventu morali opraviti tudi duhovno pripravo, če so hoteli veseli in iz dna duše na sveti večer zapeti pesem v čast novorojenemu Zveličarju.

Post, s katerim se je naš starši rod pripravil na Gospodovo rojstvo, ni bil nič manj strog kakor oni v postnem času, dasi je bil krajši. Taka je bila notranja priprava katoliškega Slovenca za Gospodov prihod.

Prav tako resno se je Slovenec zunanje pripravil na te praznike. Hiša je morala biti vsa počejena in čista. Vsakršna navlaka je morala izginiti iz nje, preden so jaslice zavzele svoje mesto v kotu nad mizo. Vsak družinski član je tudi pri tem zunanem delu moral dati svoj delež: zlasti otroci so bili dolžni pri-

praviti vse potrebno za jaslice, pravočasno v hosti nabrati mahu, iz podobice nastriči pastirce in ovčke, kdo starejših je stesal lične lesene jaslice, v katere je bila postavljena sveta Družina z voličkom in osličkom. Kjer so bili bolj spretni, so ženske roke iz belega papirja sestavile belega golobčka, ki so ga potem spretni fantovski roke namestile nad mizo pred jaslice, da je vsakokrat, kadarkoli so se hišna vrata odprla priletel tik nad mizo nakar se je spet dvignil v višave pred jaslice. Čudovito veliko ljubezen do božjih jaslic in božične misli so kazale vse te priprave.

Ko je napočil sveti večer je po naših vaseh kar zadiralo po kadilu in molitvi ter sveti pesmi ki je kar šumljala iz za prtihi oken pod zvezdnato nebo svete noči nad našimi hišami. Zdelo se je, da res božji mir kraljuje nad ljudmi in živalmi — tak pokoj je legel nad slamnate strehe slovenskih domov, da se niti pasji lajež ni glasil to noč. Čemu tudi, ko pa ni bilo človeka, ki bi na tak praznik ponotič taval zunaj družinskega miru in sreče. Vsak berah je to sveto noč imel svoje zavetišče in se veselil sreče betlehemskega revnih pastircv.

Post še ni minil in zato je vključ praznično večerja povsod bila skromna: kuhani krhlji. Le sveta božična pesem, glasna molitev, ki se je o mraku med kadilom dvigala okoli škrednjev, hlevov in hiš ter se potem umaknila v tople hišne prostore, je kazala, da katoliški Slovenci obhajajo velik praznik miru in božje sreče. Ko pa se je od fare oglasil veliki zvon, ki je začel vabiti k polnočnici, tedaj je spet bolj na glas začumelo življenje, vrata so se začela odpirati, luči so se razporejale v dolge procesije tja do farne cerkve, kjer je slovesno zvonjenje uvažalo slovesno polnočnico.

Šele, ko so se premaženi verniki vrnili od polnočnice, je zanje minil post: takrat so si lahko privoščili kolén nakar so z molitvijo odšli počivati, med tem ko so drugi morali že vstajati, da so odšli

Socialno vprašanje — narodno vprašanje

»Delo in kapital morata služiti narodni skupnosti, zato sta naš obstoj in naša bodočnost odvisna le od trdno zgrajene narodne skupnosti vseh Slovencev« (Prezident gen. Rupnik)

SLOVENEK

21. decembra 1944

51. ČETRTKOVA STRAN

1. Nadaljevati hočemo započeto borbo proti zločinskemu komunizmu in njegovi miselnosti do popolne zmage socialne pravičnosti in resnice.
2. Nadaljevati hočemo započeto delo za odstranitev razrednih sovražnosti in delati za povrnitev k naravni skupnosti stanov.
3. Na temelju pravičnih skupnih koristi delavcev in delodajalcev hočemo nadaljevati delo za pravično ureditev razmerja med delom in kapitalom, zavedajoč se, da bo le po temeljiti ureditvi teh vprašanj možen nadaljnji razvoj našemu narodu.

Prva svetovna vojna je vse kulturno in gospodarsko življenje na mah porinila za več desetletij naprej. Marsikaj bi se pod vplivom navadnega rednega razvoja pojavilo mnogo pozneje, a je ravno zaradi vojne stopilo takoj pred nas.

Edn največjih skokov je bil napravljen v prav na socialnem področju. Skoraj čez noč je bil uzakonjen za vse industrijske obrate osemurni delavnik, za katerega se je delavstvo prej dolga leta brez uspeha borilo. Izdani so bili zakoni in uredbe, s katerimi se je izpopolnilo in postavilo na novo podlago bolniško in nezgodno zavarovanje, z zakonom o zaščiti delavcev so se osnovali, izpopolnili in razširili ustanove za zaščito delavstva, kakor: Delavska zbornica, Borza dela, Inšpekcija dela itd.

Tega hitrega razvoja ali bolje skoka se niso zavedali vsi. Živeli so še v prejšnjem predvojnem duhu, v katerem so bili vzgojeni, ali pa so tega duha v svojem ostarelem mišljenju srkali iz svoje ostarele okolice. Eni so šli vzporedno s časom in z njim vskočili v novo dobo, druge pa je čas prehitel in jih pustil več desetletij za seboj.

Podobno kot prva je tudi sedanja svetovna vojna že sedaj sunkovito porinila ves razvoj za več desetletij naprej. Nešteto vprašanj, ki bi morda stopila pred nas po dolgi letih, se je pojavilo pred nami na mah, skoraj preko noči. Naenkrat smo se znašli pred dolgo vrsto perečih in težkih nalog, ki zahtevajo takojšnje reševanje. Ne mislimo teh nalog naštevati, dotakniti se hočemo le ene izmed najvažnejših.

Ali nas je čas prehitel?

Ali smo sledili skoku časa in z njim vskočili v začetek nove dobe ali pa nas ni morda čas prehitel in pustil za seboj? Na to vprašanje lahko mirno odgovorimo: Slovenski narod je sledil toku časa, se sicer pozno, a še pravočasno zavedel težkih nalog, pred katerimi se je znašel, in se takoj lotil njih reševanja.

S slovenskim domobranstvom je zaustavil pohod revolucije po naši domovini, z načrtno protikomunistično borbo pri delavcih in delodajalcih je po enoletnem delu položil prve temelje, na katerih se bo gradilo pravo sožitje med delom in kapitalom. Odpravljena bo tako polagoma razredna borba in z njo razredno sovraštvo, eksplozivno in gorilna sila komunistične revolucije.

Kakor pa se je slovensko domobranstvo, naš ponos in naša bodočnost, razvilo iz zdravih korenin našega naroda in po zaslugi našega gospoda prezidenta div. generala Leona Rupnika in nemškega vojaka, dobilo sedanjo obliko, tako je tudi protikomunistična borba pri delavcih in delodajalcih zrastle iz njihovih zdravih korenin, po zaslugi našega g. prezidenta pa se je razvijala do svoje sedanje oblike. 8. decembra 1944 sta stopili pred slovenske delavce in delodajalce Delavska protikomunistična akcija in Protikomunistična akcija delodajalcev, v svojem novem sestavu v Delavsko-delodajalski protikomunistični akciji.

Delavska protikomunistična akcija

Pred dobrim letom, t. j. 3. decembra 1943, so se sestali k posvetu pogumni delavski protikomunistični borci. Razmislili so, kako prižgati močno luč protikomunistične borbe v temo komunistične OF po naših tovarniških obratih in delavnicah. Sklep posveta je bil: Z živo besedo je treba ponesti luč resnice med naše delavstvo in ga tako osvoboditi lažnih spon komunizma.

Zaslepljenost delavstva je bila takrat še velika in zlasti prvi predavatelji so pokazali ves pogum in vso močno voljo, da hočejo delavstvu sneti očala OF in jim pokazati res-

predavaj. Skupaj je bilo torej v novembru letos 394 protikomunističnih predavanj, katere je poslušalo 47.823 udeležencev.

V enem letu svojega obstoja je Delavska protikomunistična akcija izvedla preko 3500 predavanj, katere je poslušalo nad 540.000 udeležencev.

Pri predavanjih so sodelovali 104 predavatelji. Na vsakega predavatelja pride povprečno 35 predavanj. Rekord v številu predavanj je dosegel predavatelj, ki je v preteklem letu predaval ravno 300 krat. Daleč za njim so ostali drugi s 123, 117, 112 predavanji. Med predavateljicami je dosegla re-

Am Ende des Vortrages im Saale »Pokrajinska delavska zveza« — Po končanem predavanju v dvorani Pokrajinske delavske zveze.

nico. Prvo predavanje se je vršilo 13. decembra 1943. Led je bil prebit.

Predavanja so se vršila iz tedna v teden in od dne do dne je raslo število obratov, v katerih je delavstvo poslušalo predavanja. Poleg delavstva industrijskih obratov se je k predavanju pritegnilo tudi uslužbenstvo obrtno-trgovsko-gostinske stroke in učenci strokovnih šol. Uvedla so se tudi predavanja v 15 podeželskih občinah. Spočetka so bila predavanja tedenska, v poletnih mesecih pa so se uvedla štirinajstidnevna predavanja.

V novembru letos se je vršilo v 97 industrijskih obratih 194 predavanj, na obrtno-trgovsko-gostinskem sektorju je bilo po dvoranah 18 predavanj, na strokovnih šolah pa je bilo 172

kord predavateljica s 73 predavanji, takoj za njo pa naslednja z 71 predavanji.

V 40 različnih predavanjih se je obdelala obširna snov od komunizma, njegovega nastanka, njegovega ustroja in zvitega delovanja v njegovih morališki hpočetjih v svetu in pri nas. Od zmotnega materialističnega nauka, marksizma, do nove, po načelih pravičnosti urejene družbe.

Izvedene so bile 4 velike ankete, v katerih so spregovorili in odkrito povedali svoje mnenje na važna pismena vprašanja delavci, delodajalci, strokovno-šolska mladina in udeleženci predavanj iz obrtno-trgovsko-gostinske stroke. O izidu prvih treh anket je naš list že poročal.

Protikomunistična akcija delodajalcev

Kmalu po ustanovitvi Delavske protikomunistične akcije se je pokazalo, da tudi med delodajalci vlada ponekod še velika zaslepljenost, pa tudi strah pred uresničenjem groženj OF. A čim bolj je prodirala Delavska protikomunistična akcija, tem bolj se je jasnilo tudi med delodajalci samimi. Nekateri uvidevnejši so pričeli spoznavati, da so njihove koristi enako kot delavske, če ne še bolj, ogrožene po zločinskem komunizmu. Vedno bolj so spoznavali, da je treba te koristi braniti. Toda kako? Tako kot to delajo delavci: V skupnem nastopu s sodelovanjem vseh.

Po daljših pripravah je pol leta po ustanovitvi DPA prišlo do ustanovitve Protikomunistične akcije delodajalcev. Delo ni bilo lahko. Nekateri so bili pripravljeni, pokazati za stvar večje razumevanje, a so jih pri tem ovirali različni oziri, drugi so bili zopet previdni, računajoč z različnimi možnostmi, a bili so tudi taki, ki so imeli pogum, z odkrito in jasno besedo stopiti pred narod, in ti so stopili v Glavni odbor PAD.

Delavsko-delodajalska protikomun. akcija

Na praznik 8. decembra se je vršila v posvetovalnici Delavske zbornice prva plenarna seja DDPA. Seje se je udeležil sam g. prezident, za-

stopniki delavcev in delodajalcev ter zastopniki tiska. O poteku seje je naš list že obširno poročal, vendar se nam zdi dogodek toliko važen, da se bomo še večkrat nanj vrnili.

Protikomunistična borba pri nas je stopila v svoje drugo leto in s tem tudi v svojo novo razvojno dobo. Od temeljito započete delo v prvem letu se je v drugem letu pristopilo k nadaljevanju tega dela.

BOG

»Nadaljevati hočemo započeto borbo proti zločinskemu komunizmu in njegovi miselnosti do popolne zmage ideje socialne pravičnosti in resnice.«

Borbo proti komunizmu hoče DDPA nadaljevati. Nadaljevati jo ne samo v besedi, temveč tudi v dejanju. Pripravljenost za to so pokazali delavci in delodajalci, ko so oboji sedli za isto mizo k reševanju skupnih koristi. Borba proti komunizmu pa ne sme ostati samo v tem, da se bori samo proti ropom, požigom in umorom, temveč je treba, da se bori tudi proti komunistični miselnosti, ki ima svoj izvor v materializmu. Zato, ko se bori proti komunistični miselnosti, se bori tudi proti materializmu. Ko bo premagan materializem, bo premagan tudi komunizem in njegov nauk.

Kako pa naj pojmujeemo ideje socialne pravičnosti? Kdaj je socialni pravičnosti zadoščeno? O vseh teh vprašanjih bi se dalo razpravljati in pisati cele knjige. Razpravljati o tem ni naš namen. Kratko bi samo omenili: Socialni pravičnosti je zadoščeno, kadar sta oba, tisti, ki daje splošnosti svoje delo, in tisti, ki daje snov, torej delavec in gospodar, eden z drugim zadovoljna. Zato pa sta oba dolžna sesti k isti mizi in se bratsko med seboj porazgovoriti. Z zmago socialne pravičnosti pa je združena tudi zmaga Resnice, zmaga neskončno pravičnega Boga. On je najboljši, najpravičnejši in najzvestejši zaveznik vseh, ki so tudi njegovi zavezniki.

STAN

»Nadaljevati hočemo započeto delo za odstranitev razrednih sovražnosti in delati za povrnitev k naravni skupnosti stanov.«

Židovstvo je po kapitalističnem gospodarskem redu ali bolje neredu razdvojilo človeško družbo v dva, med seboj nasprotujoča si razreda: v razred posedujočih in razred obubožanih. Na eni strani se kopljiči bogastvo, na drugi revščina.

Komunizem, otrok židovskega kapitalizma, ta razkroj še pospešuje s podpihovanjem medbojnega razrednega sovraštva. Revnim obljublja pomoč, a v resnici kaže nad njimi le svojo moč. Najprej hoče zase oblast, da laže nemoteno dela za svoje cilje, za revolucijo — zboljšanje pa pride, tako pravijo, po revoluciji.

DDPA pa pravi, da hoče nadaljevati započeto delo za odstranitev razrednih sovražnosti. Z drugimi besedami bi se to reklo, da hoče delati na zgraditvi boljše, pravičnejše gospodarskega reda.

Iskanje novih socialnih oblik sožitja v človeški družbi, bo kdo dejal, povzroča razne pretresljaje in državljanske vojne. Kakor pa vidimo iz dogodkov polpretekle dobe in iz dogodkov zadnjih dni v svetu, državljanskih vojn ne povzroča iskanje novih socialnih oblik sožitja v človeški družbi, temveč državljanske vojne in revolucije so navadno le posledica želje, posledica po oblasti. Nov pravičnejši družabni red se da zgraditi brez državljanske vojne, brez revolucije.

DDPA, ki si je zadala nalogo, nadaljevati delo na započetem programu DPA, je s tem prevzela eno naj-

Der Gang zum Vortrag — Na predavanje gredo v dvorano Zavoda za socialno zavarovanje

važnejših pa tudi eno najtežjih nalog naše dobe.

Odstranitev razrednih sovražnosti! Koliko let so pri nas razredno sovraštvo umetno negovali in podpihovali! In to po listih, revijah, knjigah, gledališčih, shodih, sestankih, raznih šolah, tečajih itd. Tisti, ki so to delali, so se dobro zavedali, da je razredno sovraštvo najboljša netilo za splošen vžig revolucije. Ko bo odstranjeno razredno sovraštvo in z njim razredna borba, bo s tem izkopana in odstranjena korenina revolucije.

Za odstranitev te strupene korenine pogubne revolucije pa ni poklicana samo DDPA in z njo delavci in delodajalci. K odstranitvi razrednih sovražnosti in razredne borbe je poklican ves narod. Ves narod bo moral prijeti za delo, da popravi to, kar so nad njim skozi desetletja zagrešili razni njegovi mednarodni škodljivci.

Izginiti morajo umetno in prisilno zgrajeni razredi, z njimi razredna borba in razredno sovraštvo. Delati je treba za povrnitev k naravni skupnosti stanov. Stanovi najvišje državne tvorbe v narodu naj v medsebojni slogi v bližnji bodočnosti prevzamejo naloge mirnega, lepšega gospodarskega, socialnega in kulturnega razvoja vsega našega naroda.

Delavec in gospodar morata v svojem stanu skupno delati za svoje skupne koristi, zato se morata znajti za isto mizo. V DDPA sta se že znašla in to nam daje upanje v našo lepšo bodočnost.

NAROD

»Na temelju pravičnih skupnih koristi delavcev in delodajalcev hočemo nadaljevati delo za pravično ureditev razmerja med delom in kapitalom, zavedajoč se, da bo le po temeljiti ureditvi teh vprašanj nemoten nadaljnji razvoj našemu narodu.«

Zgradba današnjega židovsko kapitalističnega gospodarskega reda je omajana v svojih temeljih. V krizi je gospodarsko in socialno izživljanje narodov. Rušnji se družabni red ne zadovoljuje več delavcev, še manj gospodarjev. Vsa človeška družba se podzvestno zaveda, da živi na prelomu velikih časov.

Tudi Slovenci se tega zavedamo. Vemo, da po stari poti ne smemo, ker nas preko krvave socialne revolucije vodi v še hujše nasprotje, v komunizem, ki pa zopet ni drugega, kakor podržavljeni kapitalizem. Lahkomiselna brezbriznost nasproti dogajanju pri nas in dogajanju izven meja naše domovine bi lahko postala za nas usodna, prav tako pa tudi delovanje, ki bi šlo mimo naših potreb in bi ne bilo izraz naše tesne politične in gospodarske povezanosti. Zavedajoč se tega, pa čeprav še ne v zadostni meri, smo Slovenci vendarle pristopili k reševanju teh vprašanj. Pri njih reševanju pa moramo vedno paziti predvsem na naše skupne potrebe, to je potrebe naroda.

Kakor je naše gospodarsko vprašanje naše narodno vprašanje, tako je tudi naše socialno vprašanje, naše narodno vprašanje. Vsa so med seboj povezana, zato jih moremo in moramo reševati vzporedno, če hočemo koristiti naši narodni skupnosti. Le z modro rešitvijo vseh teh vprašanj bo našemu narodu dana možnost obstoja in nadaljnega razvoja.

Pravična ureditev razmerja med delom in kapitalom pa ne zadeva samo nas, temveč vso človeško družbo. Pravična ureditev tega razmerja bo največ pripomogla k ozdravljenju in pomirjenju.

Vidimo torej, da je DDPA ob razglasu svoje spomenice ob svoji ustanovitvi trezno pogledala položaj v svetu in doma. DDPA pa je bila vpostavljena predvsem zato, da prične z delom doma pri svojem narodu, zato ji je tudi ves narod dolžan pomagati.

Narod, po stanovih od Boga dana najvišja naravna tvorba v človeški družbi, naj torej v skupnem in složenem delu združi svoje sile in njegova bodočnost bo lepša od preteklosti.

Pojdimo s časom

DDPA je na svoji prvi plenarni seji 8. dec. 1944 sprejela geslo in pozdrav: Bog, stan, narod. V teh besedah je obsežen njen program, ves načrt njenega bodočega dela. DDPA je šla vzporedno s časom, kajti v vojni se čas sunkovito pomika za desetletja naprej. Kdor tega ne doume, ga čas prehitel in zmelje.

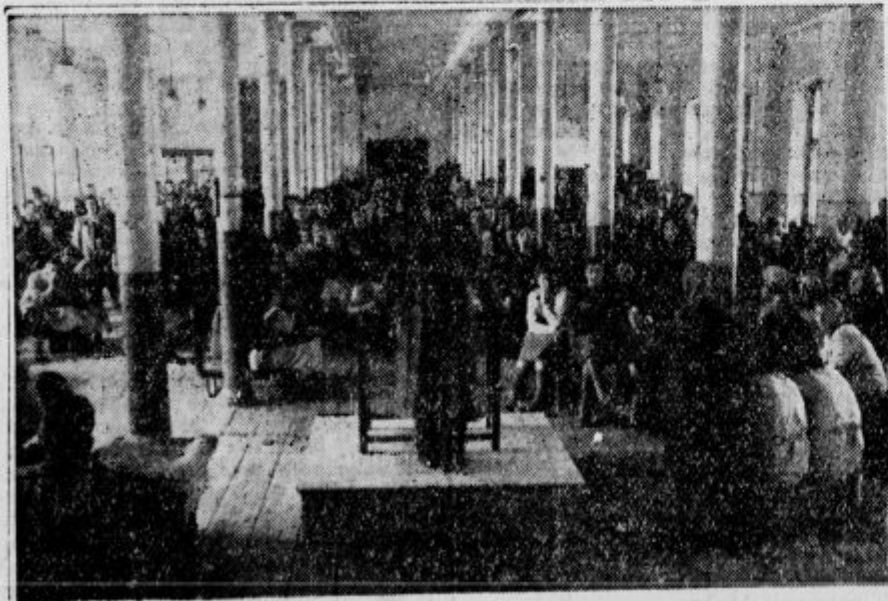
V enem letu sta DPA in PAD opravili najmanj delo enega desetletja. V reševanju in v obrambi skupnih koristi sede delavci in delodajalci v svojem skupnem predstavništvu DDPA za isto mizo.

Ustanovitev DDPA je tako važen dogodek v razpletu našega narodnega gospodarsko-socialnega dela. Pomembnost tega dogodka je poudaril sam g. prezident s svojo navzočnostjo in z govorom, ki je bil v našem listu že priobčen.

Kdor gre s časom, mu bo jasno vse.

»Delo in kapital morata služiti narodni skupnosti, zato sta naš obstoj in naša bodočnost odvisna le od trdno zgrajene narodne skupnosti vseh Slovencev.«

Gornje važne besede je izrekel g. prezident ob ustanovitvi DDPA. Da bosta pa delo in kapital služila narodni skupnosti, ne sme biti kapital samemu sebi namen, niti delavec s svojim delom njegov suženj. Med delom in kapitalom je treba najprej urediti pravično razmerje; in prav zato je gospodarsko, predvsem pa socialno vprašanje narodno vprašanje.

Der antikommunistische Vortrag in der Tabackfabrik — Na protikomunističnem predavanju v Tobačni tovarni